

Asia: VN/3071/2020

Lausuntopyyntö hallinnon automaattisen päätöksenteon käyttöalaa ja läpinäkyvyyttä koskevista säännösluonnoksista

1. Automaattisen käsittelyn sallittu käyttöala

1.1. Miten arvioitte ehdotuksen lähtökohtaa *oikeudellisesti*?

Säännös on riittävän selvä ja tarkkarajainen.

Perustelut ja muutosehdotukset:

Rahoitusvakausviraston automatisoiduista päätöksistä säädetään tällä hetkellä rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 20 §:ssä. Kyseisen säännöksen mukaan virasto voi talletussuojakorvausten maksatuksessa tehdä yleisen tietosuojasetuksen mukaisia automaattisia päätöksiä ja allekirjoittaa päätökset koneellisesti. Rahoitusvakausviraston näkemyksen mukaan ehdotettu lainsäätämistapa, jossa automatisoitavista asiaryhmistä ei säädetä erikseen erityislaissa, on kannatettava. Ehdotettu yleislainsäädäntö on joustava, jolloin päätösrhymiä voidaan automatisoida tarpeen mukaan ilman lainsäädäntöprosessia.

1.2. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: Miten arvioitte ehdotuksen lähtökohtaatoiminnassanne *automatisoitavien asiaryhmien* kannalta?

Ehdotus mahdollistaa pääosin nykyiset tai suunnitellut automaattiset päätökset.

Perustelut ja lisätiedot:

Ehdotus mahdollistaa nykyiset automaattiset päätökset. Säännöksen muotoilussa tulee kuitenkin tarkkaan ottaa huomioon EU:n valmistelu tekoälyyn liittyen. Rahoitusvakausviraston kannalta tämä liittyy muun muassa siihen, että Rahoitusvakausviraston on pantava täytäntöön yhteisen kriisinratkaisuviranomaisen (SRB) antamat päätökset. SRB käyttää automaatiota päätöksissään. SRB ei kuitenkaan Rahoitusvakausviraston tiedon mukaan suunnittele tällä hetkellä sellaisia päätöksiä, jotka perustuisivat esimerkiksi tilastollisiin todennäköisyyksiin.

1.3. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: Millaisia 2 momentin määritelmän mukaisia tilanteita tunnistatte toiminnassanne?

Rahoitusvakausvirasto ei ole tunnistanut 2 momentin määritelmän mukaisia tilanteita, joita tulnaisiin automatisoimaan.

1.4. Tulisiko myös muun kuin 2 momentissa tarkoitetun avustavan tai valmistelevan automaation käyttöä säännellä hallinto-oikeudellisesti?

Ei

Perustelut ja muutosehdotukset:

Rahoitusvakausvirasto ei näe järkevänä, että sellaisten keinojen, jotka eivät johda varsinaiseen asian ratkaisuun, vaan toimivat apuvälineenä ja menetelmänä asian selvittämisessä ja tiedon hankkimisessa, käyttöä rajoitettaisiin hallinto-oikeudellisesti.

1.5. Muut huomiot käyttöalasääntelystä:

Ei muita huomioita.

2. Oikeussuojakeinot

2.1. Ehdotettu 25 a §:n muotoilu mahdollistaa myös oikaisuvaatimuksen käsittelyn automaattisesti. Miten arvioitte ehdotusta tältä osin?

-

Perustelut ja muutosehdotukset:

Rahoitusvakausviraston päätöksiin ei ole nykysääntelyn puitteissa mahdollista vaatia oikaisua. Tämän vuoksi Rahoitusvakausvirastolla ei ole näkemystä oikaisuvaatimusten automaattiseen käsittelyyn liittyen.

2.2. Mitkä muut menettelyt toteuttaisivat tehokkaasti oikeussuojaa automaattisen päätöksenteon yhteydessä?

Tekemissämme automaattisissa päätöksissä muutoksenhaku on aina käytettävissä, joten oikeussuojan pitäisi olla automaattisesta päätöksenteosta huolimatta tehokkaasti käytössä.

2.3. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: mitä soveltamanne lainsäädännön oikeussuojakeinoja pidätte tässä yhteydessä tehokkaina ja miksi?

Tekemissämme automaattisissa päätöksissä muutoksenhaku on aina käytettävissä, joten oikeussuojan pitäisi olla automaattisesta päätöksenteosta huolimatta tehokkaasti käytössä.

2.4. Muut huomiot oikeussuojakysymyksistä:

Ei muita huomioita.

3. Tietosuoja

3.1. Miten arvioitte tätä koskevaa kantaa?

Eriyisistä suojatoimista ei ole tarpeen säätää.

Perustelut ja muutosehdotukset:

Tietyt, tietosuoja-asetuksessa tunnistetut, suojatoimet toimisivat huonosti Rahoitusvakausviraston tekemissä automaattisissa päätöksissä. Jos tallettajalla olisi oikeus vaatia asiansa käsittelyä

manuaalisesti, hidastaisi tämä merkittävästi hänen mahdollisuuttaan saada talletussuojakorvaus lakisääteisessä seitsemässä työpäivässä. Lisäksi tällaisella mahdollisuudella voisi olla vaikutusta muiden manuaalisessa käsittelyssä päätettävien talletussuojakorvausten nopeuteen, sillä päätettäviä korvauksia on talletussuojatilanteissa paljon ja Rahoitusvakaussviraston mahdollisuudet lisätä manuaaliseen käsittelyyn resursseja rajalliset. Tällöin tallettajan oikeus siirtää asiansa manuaaliseen käsittelyyn heikentäisi muiden tallettajien mahdollisuuksia saada talletussuojakorvauksensa nopeasti. Talletussuojakorvausten maksatuksessa nopeus on tallettajien kannalta hyvin kriittistä, sillä tallettajat tarvitsevat usein talletussuojakorvausta tavanomaisen elämänsä hoitamiseen.

3.2. Tulisiko yleislakiin sisällyttää suojatoimia erityisiin henkilötietoryhmiin tai ns. valtiosääntöisesti arkaluonteisiin tietoihin (esimerkiksi sosiaalihuollon tarve) liittyen?

Erityisistä suojatoimista ei ole tarpeen säätää.

Perustelut ja muutosehdotukset:

Talletussuojakorvauspäätöksistä voi selvittää yksityiskohtaista tietoa henkilön taloudellisesta tilanteesta. Edellä kysymyksen 3.1. mukaisesti emme näe tarvetta säätää näiden tietojen osalta erityisistä suojatoimista. Tietosuoja-asetuksessa on tunnustettu oikeussuojakeinoksi siirtäminen manuaalikäsittelyyn. Automaattisen päätöksenteon etu on kuitenkin se, että virkamiehet eivät käsittele arkaluonteisia tietoja suoraan, eikä heillä ole näihin tietoihin pääsyä.

3.3. Muut huomiot tietosuojakysymyksistä:

Ei muita huomioita.

4. Käsittelyn julkisuus ja läpinäkyvyys

4.1. Pidättekö ehdotettua lähestymistapaa oikeana?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

Kun päätös perustuu suoraan lainsäädännöstä ilmeneviin perusteisiin, kuvaus automaatiosta olisi varsin samanlainen kuin verkkosivuilla jo nyt julkaistavat kuvaukset. Tästä syystä erillisen kuvauksen tuoma lisäarvo Rahoitusvakaussviraston automaattisissa päätöksissä on vähäinen. Kuvaus pystytään kuitenkin tekemään melko helposti, joten sinällään Rahoitusvakaussvirasto ei vastusta ehdotusta.

4.2. Kannatatteko lisätietojen antajaa koskevaa muutosehdotusta (HL 44 §:n 1 momentin 4 kohta)?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

Lisäys on perusteltu ottaen huomioon, että automaattista päätöksentekoa ei voida yhdistää tiettyyn virkahenkilöön.

4.3. Kannatatteko automaattisesta käsittelystä ilmoittamista koskevaa muutosehdotusta (HL 44 §:n 1 momentin 5 kohta)?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

Oikeusturvan toteutumisen kannalta on perusteltua, että päätökseen merkitään tieto automaattisesta käsittelystä. Rahoitusvakuusviraston automaattisessa päätöksenteossa ratkaistavissa talletussuojakorvauspäätöksissä on jo nyt mukana tämä tieto.

4.4. Kannatatteko ehdotusta hallintoasioiden automaattista käsittelyä koskevan kuvauksen julkaisemisesta?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

Kun päätös perustuu suoraan lainsäädännöstä ilmeneviin perusteisiin, kuvaus automaatiosta olisi varsin samanlainen kuin verkkosivuilla jo nyt julkaistavat kuvaukset. Tästä syystä erillisen kuvauksen tarve on ainakin Rahoitusvakuusvirastossa vähäinen. Kuvaus pystytään kuitenkin tekemään melko helposti, joten sinällään Rahoitusvakuusvirasto ei vastusta ehdotusta.

4.5. Millaisia tietoja automaattista käsittelyä koskevaan kuvaukseen tulisi sisältyä?

Kuvauksen tulisi sisältää tiedot siitä, millä perusteilla päätökset tehdään. Teknisiä kuvauksia järjestelmästä ei kuitenkaan tule kuvata järjestelmän luoneen kilpailullisten etujen suojaamiseksi ja tietoturvaavaoittuvuuksien ehkäisemiseksi. Teknisestä kuvauksesta ei ole kansalaiselle lisäarvoa.

4.6. Muut julkisuutta ja läpinäkyvyyttä koskevat huomiot

Ei muita huomioita.

5. Muut huomiot

5.1. Muut huomiot ehdotetusta sääntelystä

Ei muita huomioita.

Salomäki Mia
Rahoitusvakuusvirasto